

2. Білодід І. К. Сучасна українська літературна мова : Морфологія / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда / Ігор Костянтинівч Білодід. – К. : Наук. думка, 1969. – 583 с.
3. Виноградов В.В. Русский язык(Грамматическое учение о слове) / Виктор Владимирович Виноградов. – М. : Высшая школа, 1986. – 640 с.
4. Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті / Іван Романович Вихованець. – К. : Наукова думка, 1988. – 256 с.
5. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська. – Київ : Пульсари, 2004. – 400 с.
6. Всеволодова М. В. Способы выражения временных отношений в современном русском языке / Майя Владимировна Всеволодова. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1975. – 283 с.
7. Горпинич В. О. Морфологія української мови : Підручник / Володимир Олександрович Горпинич. – К. : Академія, 2004. – 334 с.
8. Ильиш Б. А. Строй современного английского языка / Борис Александрович Ильиш. – Л. : Просвещение, Ленингр. отделение, 1971. – 366 с.
9. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова : Морфологія./ Марія Василівна Леонова. – К. : Вища школа, 1983, – 265 с.
10. Петрянина О. В. Локативность как периферийное средство выражения темпоральных отношений в современном немецком языке: автореф. дис. канд. филол. наук: спец. 10.02.04 «Германские языки» / О. В. Петрянина. – Самара, 2007. – 26 с.
11. Сенів М.Г. Система значень категорії часу і засоби її вираження в латинській мові / М. Г. Сенів // Іноземна філологія. Питання класичної філології. – Львів, 1989. – № 95. – С. 56–63.
12. Терехова Е. В. Лексические средства выражения темпоральных понятий в немецком языке: автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук: спец. 10.02.04 «Германские языки» / Е. В. Терехова. – М., 2000. – 16 с.
13. Шмелев Д. Н. Современный русский язык. Лексика / Дмитрий Николаевич Шмелев. – М., 1976. – 286 с.

УДК: 81-115:811.111+811.161.2

О. С. Петрина,

Львівський національний університет імені І. Франка, м. Львів

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА ЛЕКСИКА У ТЕРМІНОСИСТЕМАХ БАНКІВСЬКОЇ СФЕРИ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

У статті визначена роль інтернаціоналізмів у терміносистемах банківської сфери української та англійської мов, а також встановлено різницю між запозиченнями, інтернаціоналізмами та псевдоінтернаціоналізмами. У межах дослідження запропоновано класифікацію термінів-інтернаціоналізмів та визначено найпоширеніші способи їх адаптації у англійській та українській мовах. Виявлено спільні та відмінні риси інтернаціональних слів у банківській термінології.

Ключові слова: інтернаціоналізми, псевдоінтернаціоналізми, запозичення, термін, терміносистема, адаптація, зставний аналіз.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНАЯ ЛЕКСИКА В ТЕРМИНОСИСТЕМАХ БАНКОВСКОЙ СФЕРЫ АНГЛИЙСКОГО И УКРАИНСКОГО ЯЗЫКОВ

В статье определена роль интернационализмов у терминсистемах банковской сферы украинского и английского языков, а также установлена разница между заимствованиями, интернационализмами и псевдоинтернационализмами. В пределах исследования предложена классификация терминов-интернационализмов и определены распространенные способы их адаптации в английском и украинском языках. Выведено в обоих языках общие и отличительные черты интернациональных слов в банковской терминологии.

Ключевые слова: интернационализмы, псевдоинтернационализмы, заимствование, термин, терминсистема, адаптация, сопоставительный анализ.

THE INTERNATIONAL WORDS IN ENGLISH AND UKRAINIAN TERMINOLOGY SYSTEMS OF BANKING SPHERE.

The article deals with the international words in English and Ukrainian terminology systems of banking sphere. The difference between borrowings, international words and pseudointernational words is investigated. The reasons and sources of international words are studied in the article. The conception of internationality of international words, which is based on the number of languages in which the word is found, is suggested. The morphological and word-formation peculiarities of English and Ukrainian international terms are analyzed. The classification of international terms is offered. The main ways of the international words assimilation in both languages are studied. The results of comparative analysis gave an opportunity to figure out common and specific features of English and Ukrainian terminology of banking sphere.

Key words: international word, pseudointernational word, borrowing, term, terminological system, assimilation, comparative analysis.

Насичення словника інтернаціональною лексикою є природним процесом, враховуючи темпи глобалізації та розвитку міжнародних зв'язків. Термінологія – це той лексичний шар, в якому міжмовні взаємини найвиразніші. У різні історичні періоди мовні контакти мали різнобічний характер. Будь-яка мова в окремі періоди історії могла бути як продуцентом, так і реципієнтом інтернаціональної лексики [4, с. 94]. Поява інтернаціоналізмів у терміносистемах сприяє ефективнішому їх використанню у процесах міжнародного обміну інформацією. Тому, об'єктом дослідження слугують інтернаціональні елементи, які функціонують у терміносистемах банківської сфери англійської та української мов.

Автором поняття «інтернаціональний» вважається Дж. Бентам (XVIII ст.). Протягом XIX ст. цей термін розповсюдився у європейських мовах. У XX ст. він побутував у мовах різних континентів [10, с. 181] і трактувався як окреми випадок лексичних запозичень [8, с. 6]. Проблему інтернаціоналізмів у термінології досліджували В. В. Акуленко, І. К. Білодід, Л. І. Борисова, Р. А. Будагов, В. В. Виноградов, М. Н. Володіна, В. І. Карабан, Т. Р. Кияк, М. І. Книгницька, І. А. Колесникова, І. В. Корунець, І. М. Кочан, Т. А. Левицька, М. І. Мостовий та ін.

Більшість дослідників наукової лексики вважають терміни-інтернаціоналізми універсальними заміниками «невдалих» національних одиниць (В. Акуленко, С. Гриньов, Л. Рубашова та ін.) [7, с. 22]. Для позначення одиниць міжнародної лексики існує кілька назв – інтернаціоналізми, інтероніми, аналогізми [10, с. 181]. Традиційно термінами-інтернаціоналізмами вважаються слова, або сполуки, що існують у багатьох мовах з однаковим значенням, які асимільовані згідно з їхніми фонетико-морфологічними принципами [12, с. 188]. Іноді як критерій висувається вимога, щоб не менш, ніж дві мови були «світливими». Проте, В. Акуленко вважає такий критерій лише умовним робочим припущенням [2, с. 255].

1. І. А. Колесникова виділяє такі позитивні характеристики термінів-інтернаціоналізмів: 1. смислова адаптація; наприклад, англійський термін брокер (broker) вживається без змін в багатьох мовах: broker (нім.), broker (італ.), broker (ісп.), брокер (рос.), брокер (укр.);

2. Семантична «чистота»; оскільки, інтернаціональні терміноелементи майже всіх сучасних терміносистем у значній мірі ґрунтуються на запозиченнях з класичних мов (латинська, старогрецька), вони активно функціонують зі збереженням своєї первинної графічної форми;

3. Нейтральність термінів-інтернаціоналізмів, які нібито ізольовані від національної мови і мають інваріантне значення, спільне для багатьох мов [7, с. 22].

Основним джерелом виникнення інтернаціоналізмів є запозичення. Проте, від простого запозичення інтернаціоналізм відрізняється тим, що будь-який елемент може називатися інтернаціональним тільки тоді, коли він зустрічається принаймні у трьох неспоріднених мовах [5, с. 54]. Наприклад, термін ажіо (< італ. agio) зустрічається крім української ще у п'яти мовах: agio (франц.), agio (нім.), agio (італ.), agio (англ.), agio (ісп.), ажіо (укр.), ажіо (рос.); термін банкнота (< англ. bank-note) вживається ще у чотирьох мовах: Banknoten (нім.), banconote (італ.), banconota (ісп.), banknote (англ.). Отже, такі запозичення мають всі підстави називатися інтернаціоналізмами. А, якщо така умова не виконується, то у такому разі слова іншомовного походження є лише запозиченнями. Наприклад, не можна назвати інтернаціоналізмами в українській терміносистемі банківської сфери запозичення люстрація (пол.), вексель (нім.), валюта (італ.), синергізм (грец.), оскільки в інших терміносистемах, окрім мови-джерела, вони відсутні. В англійській терміносистемі такими прикладами можуть слугувати наступні запозичення: debt (<франц.), currency (<лат.), mortgage (<франц.), ratio (<лат.).

Інтернаціоналізми – це міжмовна синхронна категорія слів, яка виявляється лише у синхронно-зіставному аналізі матеріалу переважно кількох мов. Отже, для ідентифікації інтернаціональних лексем в англійській та українській терміносистемах банківської сфери береться до уваги термінологічний склад найпоширеніших європейських мов, а саме англійської, німецької, італійської, іспанської, французької та інших. Відповідно до кількості мов, в яких зустрічається термін, можемо визначити ступінь його інтернаціоналізації. Терміноелементи, які функціонують у терміносистемах п'яти чи шести аналізованих мов відносно до високого ступеня інтернаціоналізації, наприклад: стагфляція (укр.), stagflation (франц.), stagflation (англ.), stagflagacion (ісп.), stagflation (нім.), stagflazione (італ.); номінал (укр.), nominal (франц.), Nominal (нім.), nominal (англ.), nominal (ісп.), nominale (італ.); опціон (укр.), option (франц.), Option (нім.), option (англ.), opzione (італ.), option (ісп.). Терміни, які існують у терміносистемах чотирьох мов відносно до середнього ступеня інтернаціоналізації, наприклад: дисконт (укр.), Discont (нім.), discount (англ.), descuento (ісп.); трасат (укр.), Trassat (нім.), trassato (італ.), trazador (ісп.); гарант (укр.), garante (італ.), guarantor (англ.), garante (ісп.). Отже, аналіз засвідчує, що найчисельнішою групою термінів є лексеми з високим ступенем інтернаціоналізації (76%), середній ступінь інтернаціоналізації охоплює 24% загальної кількості інтернаціоналізмів.

Беручи до уваги терміносистему банківської сфери англійської та української мов зазначимо, що кількісну перевагу отримують інтернаціоналізми в українській терміносистемі, в якій фіксуємо 175 інтернаціональних термінолексем, тоді як в англійській терміносистемі – 159 інтернаціональних терміноєдиниць. Це зумовлено тим, що лексеми, які вважаються інтернаціоналізмами в інших терміносистемах, в українській зокрема, мають відповідники в англійській серед власномовних номінацій чи запозичень. Так, наприклад: біржа (укр.), bourse (франц.), börse (нім.), borsa (італ.), borsa (ісп.), exchange (англ.<франц.); іпотека (укр.), hypothec (франц.), Hypothek (нім.), ipoteca (італ.), hipoteca (ісп.), mortgage (англ.<франц.); акція (укр.), action (франц.), Aktie (нім.), azione (італ.), accion (ісп.), share (англ.<англ.). Проте фіксуємо і випадки, коли в українській терміносистемі функціонують власномовні (автохтонні) відповідники міжнародним банківським термінам. Наприклад: відсоткова ставка (укр.), intérêt (франц.), interesse (італ.), interest (англ.), interes (ісп.); представник (укр.), nominee (франц.), Nominee (нім.), nominee (італ.), nominee (англ.), nominee (ісп.).

Аналіз етимологічного складу інтернаціональної лексики терміносистем банківської сфери англійської та української мов, підтверджує, що найчисленнішою групою термінів є ті, що утворювалися на основі запозичень із латинської мови і складають 70% загальної кількості інтернаціоналізмів. Значно менше термінолексем запозичено з французької, італійської, німецької мов. Результати зіставного аналізу етимології інтернаціоналізмів обох терміносистем свідчать, що окремі банківські терміни-інтернаціоналізми, мали різні шляхи запозичення. Фіксуємо приклади інтернаціоналізмів, які мають англійське походження в українській мові, тоді як в англійську потрапили з інших мов і набули статусу міжнародних термінолексем: discount (<франц.) = дисконт (<англ.); safe (<франц.) = сейф (<англ.); franchising (<франц.) = франчайзінг (<англ.); flat (<шотл.) = флат (<англ.).

Проте, на відміну від українських міжнародних термінів банківської сфери, які складаються лише з запозичених єдиниць, серед англійських фіксуємо значну кількість власномовних номінацій, які набули статусу інтернаціоналізмів. До них відносимо такі: offshore, clearing, goodwill, hedging, stagflation, leverage, factoring, leasing. Такими ж інтернаціоналізмами є і англійські аббревіатури LIBOR (London Interbank Offered Rate), FRA (Forward Rate Agreement). Отже, результати дослідження підтвердили, що інтернаціоналізми є обов'язково існуючою міжмовною категорією синхронії, тоді як запозичення є зазвичай категорією діахронною [6, с. 10]. Основним принципом такого розмежування є факт, що до складу інтернаціоналізмів можуть входити й незапозичені для мови-джерела слова [6, с. 11]. Таке явище у великій мірі є характерним для англійської терміносистеми, оскільки саме англійська мова займає провідну роль у терміновірних процесах.

В. В. Акуленко пропонує наступні методи дослідження інтернаціоналізмів: а) ареальний, що дозволяє встановити ономазіологічні ізголови та райони поширення інтернаціоналізмів на мовній карті світу; б) синхронно-зіставний, що відображає основну схожість та різницю у великому масиві інтернаціоналізмів; в) методи аналізу індивідуального мовлення в умовах двомовності та багатомовності (зокрема перекладу), що дозволяє перевірити реальну здатність інтернаціоналізмів регулярно ототожнюватися й полегшувати передавання інформації під час «живої» комунікації, в інтернаціональних зустрічах, тощо [2, с. 254].

У терміносистемах банківської сфери англійської та української мов пропонуємо таку класифікацію інтернаціоналізмів:

1) *повні інтернаціоналізми* – терміни лексемна структура яких у різних мовах збігається. Такі інтернаціоналізми адаптуються шляхом транслітерації: agio (франц.), agio (нім.), agio (італ.), agio (англ.), agio (ісп.), ажіо (укр.), ажіо (рос.); broker (англ.), broker (нім.), broker (італ.), broker (ісп.), брокер (рос.) брокер (укр.); банкомат (укр.), банкомат (рос.), bancomat (нім.), bancomat (італ.), bancomat (франц.), bancomat (ісп.); аффідавіт (укр.), аффідавіт (рос.), affidavit (франц.), Affidavit (нім.), affidavit (італ.), affidavit (англ.), affidavit (ісп.); Інтернаціоналізми такого типу у переважній більшості є однокомпонентними.

2) *неповні інтернаціоналізми* – лексемна структура яких корелює частково, ці терміни зазнали мовної адаптації чи транслітерації: банкнота (укр.), Banknoten (нім.), banconote (італ.), banconota (ісп.), banknote (англ.); акцепт (укр.), акцепт (рос.),

acceptation (франц.), Akzept (нім.), accettazione (італ.), acceptance (англ.), aseptacion (ісп.); активи (укр.), активы (рос.), actifs (франц.), Aktiven (нім.), attivo (італ.), activo (ісп.); трансфер (укр.), трансфер (рос.), transfert (фр.), Transfer (нім.), trasferimento (італ.), transfer (англ.), transferencia (ісп.); фінансування (укр.), финансирование (рос.), financement (франц.), Finanzierung (нім.), finanziamento (італ.), financing (англ.), financiamiento (ісп.). Серед цих термінів є низка двоконпонентних конструкцій: акціонерний капітал (укр.), акционерный капитал (рос.), capital-actions (франц.), Aktienkapital (нім.), capitale azionario (італ.), capital accionario (ісп.); банківський кліринг (укр.), банковский клиринг (рос.), clearing bancaire (франц.), Bankenclearing (нім.), clearing bancario (італ.), bank clearing (англ.), clearing bancario (ісп.); банк-кореспондент (укр.), банк-кореспондент (рос.), correspondant banque (франц.), Korrespondenzbank (нім.), banca corrispondente (італ.), correspondent bank (англ.), banco corresponsal (ісп.);

3) *гібридні інтернаціоналізми*, у яких один або два компоненти відтворюють форму оригіналу: номінальна вартість (укр.), номинальная стоимость (рос.), valeur nominale (франц.), Nominalwert (нім.), valore nominale (італ.), nominal value (англ.), valores nominales (ісп.); консолідований борг (укр.), консолидированный долг (рос.), dette consolidée (франц.), debito consolidato (італ.), consolidated debt (англ.), deuda consolidada (ісп.); готівковий кредит (укр.), наличный кредит (рос), credit par especes (франц.), Geldkredit (нім.), credito per contanti (італ.), money credit (англ.), credito al contado (ісп.); банківський переказ (укр.), банковский перевод (рос.), avoirs en banque (франц.), Bankendebitoren (нім.), crediti presso banche (італ.), due from banks (англ.), haber en el banco (ісп.).

Найпоширенішими способами засвоєння інтернаціоналізмів в українській і в англійській мовах є:

1. Запозичення мовної одиниці без перекладу, яке здійснюється шляхом:

– повної транслітерації – ажіо (укр.), agio (фр.), Agio (нім.), agio (італ.), agio (англ.), agio (ісп.); кліринг (укр.), clearing (фр.), Clearing (нім.), clearing (італ.), clearing (ісп.), clearing (англ.); опціон (укр.), option (фр.), Option (нім.), option (італ.), option (ісп.), option (англ.);

– транслітерації з фоно-морфемною адаптацією – індексація (укр.), indexation (фр.), Indexierung (нім.), indicizzazione (італ.), indexation (англ.), indexation (ісп.); мораторій (укр.), moratoire (фр.), Moratorium (нім.), moratoria (італ.), moratorium (англ.), moratorio (ісп.);

2. Заміна міжнародного терміна національним відповідником: акція (укр.), action (франц.), Aktie (нім.), azione (італ.), acción (ісп.), share (англ.); відсоткова ставка (укр.), intérêt (франц.), interesse (італ.), interest (англ.), interes (ісп.); представник (укр.), nominee (франц.), Nominee (нім.), nominee (італ.), nominee (англ.), nominee (ісп.).

3. Заміна міжнародного терміна описовим перекладом: *банк, що здійснює кредитні операції по експорту* (укр.), banque negociatrice (франц.), Negozierendebank (нім.), banca che negozia i documenti (італ.), negotiating bank (англ.), banco de negocios (ісп.); *одержувач за дорученням* (укр.), nominee (франц.), Nominee (нім.), nominee (італ.), nominee (англ.), nominee (ісп.); *касова облігація* (укр.), obligation de caisse (фр.), Kassenobligation (нім.), obbligazione di cassa (італ.), obligation de caja (ісп.), *bank issued medium term note* (англ.), *ануїтет* (укр.), annuite (фр.), Annuitat (нім.), annualita (італ.), anualided (ісп.), *constant annual principal and interest repayment* (англ.).

У процесі інтеграції в терміносистему обох мов основи інтернаціональних термінів активно використовуються для утворення нових лексичних одиниць: кредит – кредитний (договір, інспектор, ліміт) – кредитовий (запис, залишок, переказ) – кредитоемність – кредитор – кредитоспроможність – кредитування – кредитувати – кредитівка; bank – banker (банк) – banking (банківська діяльність) – bankability study (банківська експертиза) – bankable paper (першокласний вексель).

Обов'язковою умовою для визнання лексичних елементів інтернаціональними є їх схожість за звуковою (чи графічною) формою, і відтворення їх семантики. Проте, подібність має відносний характер [3, с. 23]. Будь-який інтернаціональний елемент, який у мові джерелі вже має кілька значень, проте запозичується зазвичай лише в одному значенні. Лексеми такого типу у лексикології називають псевдоінтернаціоналізмами, омонімічними полілексемами, поліфразами [3, с. 23-24] чи «хибними друзями перекладача» [1, с. 372]. Розглянемо приклади псевдоінтернаціоналізмів:

Курс – укр.: ціна – *курс валют* || course – англ.: напрям, шлях, курси;

Акція – укр.: цінний папір || action – англ.: дія, вчинок;

Актив – укр.: матеріальні цінності та кошти || active – англ.: активний, діяльний;

Пасив – укр.: сукупність боргів та зобов'язань || passive – англ.: пасивний, бездіяльний;

Interest – англ.: відсотковий дохід || интерес – укр.: зацікавленість;

Отже, псевдоінтернаціоналізмами вважають слова, які асоціюються чи структурно ототожнюються у двох мовах, проте можуть не співпадати у плані змісту. [1, с. 372].

На відміну від справжніх інтернаціоналізмів, псевдоінтернаціоналізми перекладаються не шляхом транслітерації, а шляхом пошуку словникових відповідників. Таким чином, у банківській терміносистемі дані псевдоінтернаціоналізми мають наступні відповідники: курс – price rate; активи – assets; пасиви – liabilities; акція – share; interest – відсоткова ставка.

У зростанні кількості інтернаціоналізмів у сучасній мові науки та техніки лінгвісти вбачають як користь, так і шкоду. Бувають випадки, коли віддають перевагу термінам рідної мови [11, с. 160], розташовуючи їх у лексикографічних джерелах перед інтернаціоналізмом.

Інтернаціоналізми поєднують в собі міжмовні риси з системністю і самобутністю кожної мови. [3, с. 40]. Отже, інтернаціоналізми є невід'ємною складовою кожної терміносистеми, адже вони потрапляють до мови переважно через термінологію, оскільки це та частина лексики, яка розвивається швидше за інші.

Наявність інтернаціональних лексем передбачає не тільки кількісні, а й якісні зміни в терміносистемах. Зіставний аналіз інтернаціоналізмів терміносистем банківської сфери англійської та української мов свідчить про високий ступінь їх міжмовної адаптації. Англійська терміносистема характеризується наявністю власномовних інтернаціональних елементів. Зіставний аналіз засвідчує наявність повних, неповних та гібридних інтернаціоналізмів. Інтернаціоналізми в українській терміносистемі вирізняються вищою словотвірною активністю.

Література:

1. Акуленко В. В. і др. Англо-русский и русско-английский словарь «Ложных друзей переводчика». – Под общим руководством доцента В. В. Акуленко. – Издательство «Советская энциклопедия». – Москва, 1969. – С. 394.

2. Акуленко В. В. Интернациональные элементы в лексике языков // Национальное и интернациональное в литературе, фольклоре и языке. – Кишинев, 1971. – С. 251–264.

3. Белодед И. К. и др. Интернациональные элементы в лексике и терминологии. – Издательство при Харьковском Государственном Университете. – Харьков : Вища школа 1980. – С. 208.

4. Дудок Р. І. Роль мовних контактів в інтеграції лексико-семантичних систем / Р. Дудок // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. – 2011 – Випуск 26. – С. 94–97.
5. Княк Т. Р. Інтернаціональне та національне в термінотворчому процесі // Українська термінологія і сучасність: збірник наукових праць / відп. ред. Л. О. Симоненко. – К., 2001. – Випуск IV. – С. 53–56.
6. Книгницька М. І. Терміни-інтернаціоналізми і їх соціальна мотивованість (на матеріалі англійських і німецьких термінологічних одиниць): Автореф. дис. канд. Наук. – Львів, 1990. – С. 22.
7. Колесникова І. А. Іншомовне слово в національній термінології: за та проти // Українська мова та література. – 2005. – № 24. – С. 21–24.
8. Кочан І. М. Термінологія: національна чи міжнародна? / І. Кочан // Вісник національного університету «Львівська політехніка» – Серія «Проблеми української термінології». – 2009. – 648. – С. 3–8.
9. Малевич Л. Д. Термінологічне запозичання: причини джерела функції // Українська термінологія і сучасність: збірник наукових праць / відп. ред. Л. О. Симоненко. – К., 2005. – Випуск IV. – С. 56–61.
10. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови: Підручник для інститутів та факультетів іноземних мов / М. І. Мостовий. – Х.: Основа, 1993. – 256 с.
11. Саваш Л. До проблеми формування термінофонду // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – Випуск 18. Книга 2. – Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. 2005. – С. 157–161
12. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. Селіванова. – Полтава: Довкілля – К., 2006. – С. 716.

Лексикографічні джерела

1. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – К.: Т-во «Знання», 2002. – 566 с.
2. Шимків А. Англо-український тлумачний словник економічної лексики. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – 429 с.
3. The Oxford Paperback Thesaurus. Compiled by Betty Kirkpatrick. – Oxford university press, 1994. – 909 p.
4. Українсько-англійський словник: Економіка. Фінанси. Банки. Інвестиції. Кредити: Понад 12500 термінів / Уклад.: С. Я. Єрмоленко, В. І. Єрмоленко. – К.: Школа, 2003. – 568с.
5. Англійсько-український словник: Економіка. Фінанси. Банки. Інвестиції. Кредити: Понад 12500 термінів / Уклад.: С. Я. Єрмоленко, В. І. Єрмоленко. – К.: Школа, 2003. – 568с.
6. Словарь банковско-биржевой лексики на шести языках / Сост. Ю. А. Бобылев. – М.: Макс ОР, 1992. – С. 288.
7. Online Etymology Dictionary <http://www.etymonline.com/>

УДК 811.112.2:[37.016:003]

Т. О. Пивоварчук,

Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

KREATIVES SCHREIBEN IM DEUTSCHUNTERRICHT

КРЕАТИВНЕ ПИСЬМО НА ЗАНЯТТІ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті досліджено переваги навчання креативного письма на занятті з іноземної мови. Проаналізовано питання креативності, креативного письма, а також аспекти впровадження методів креативного письма при викладанні іноземних мов. Обґрунтовано значимість використання даних методів.

Ключові слова: креативність, креативне письмо, методи креативного письма (кластерний метод, метод варіацій, метод текстових хмар).

КРЕАТИВНОЕ ПИСЬМО НА ЗАНЯТИИ С НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА

В статье исследованы преимущества обучения креативного письма на занятии по иностранному языку. Проанализирован вопрос креативности, креативного письма, а также аспекты внедрения методов креативного письма при преподавании иностранных языков. Обосновано значимость использования данных методов.

Ключевые слова: креативность, креативное письмо, методы креативного письма (кластерный метод, метод вариаций, метод словарного облака).

CREATIVE WRITING AT THE LESSON OF GERMAN

Creative writing promotes self-expression of those who study, elaborates ability to cooperate with other participants of educational process and environment, enriches lexicon, develops imagination and mind flexibility, opens creative skills and improves writing skills. It promotes socialization of studying namely, develops readiness for discussion and cultivates tolerance. The student is in the center of studying, he/she has possibility to express own ideas and to work with language independently, responsibly and creatively. While using methods of communicative writing the differentiation of educational process takes place.

The advantages of teaching of creating writing and its using at the lesson of German are studied in the article. The issues of creativity, creative writing and aspects of creative writing implementation (Cluster method, method of Variations, method of Word Cloud) in foreign language teaching are analyzed.

The numerous methods and techniques which arise willingness of lingual expression in creative written form are used in creative writing together with traditional, clearly formalized forms of writing, namely notice, essay, contents transferring.

Cluster method supposes that creative impulses appear when imaginative and conceptual thinking cooperate. It is explained by specificity of cerebrum functioning according to which left hemisphere is responsible for logical thinking, and right hemisphere for imaginative thinking. The aim of method is in using of both cerebrum hemispheres while creative writing.

Variations method is based on variable rearranging of words in the separate sentences, quotations, and verse lines where as a result primary meaning of expression alters and new unexpected contexts appear.

Method of Word Clouds can serve for visualization of texts or can be used for scientific analysis of literary texts.

Key words: creativity, creative writing, methods of creative writing (Cluster method, method of Variations, method of Word Cloud).

In den letzten Jahren hat sich im DaF-Unterricht vieles verändert. Ein wesentliches Element ist hier die Entwicklung der Schreibkompetenz. Schreibkompetenz ist eine unmittelbar berufsrelevante Schlüsselqualifikation, die unterschiedliche Kernkompetenzen vereint: Zeitmanagement, Lesekompetenzen, Recherchekompetenzen, Strukturierungs- und Analysekompetenzen und vor allem Techniken der Textproduktion. Schreiben ist ein vielschichtiger Lern-, Kommunikations- und Erkenntnisprozess: «Indem ich schreibe, ordnen sich meine Gedanken, gewinne ich Einsichten in komplexe Sachverhalte, präge ich mir Lernstoff ein» [3, s.13].